

Programa per al curs 2011-12 de SORTIDES NATURALISTES GUIADES

Curs de 10 sortides guiades a espais naturals de Catalunya i zones properes, que inclouen temàtiques de botànica, zoologia, ecologia i geologia, més un curset de botànica descriptiva. El conjunt d'aquestes sortides és una mostra representativa de la varietat d'ambients naturals catalans i de les diferents disciplines que estudien la natura.

Professorat

Jordi Badia i Florenci Vallès, biòlegs, i Oriol Oms, geòleg.

Curset de botànica descriptiva

Divendres, 30 de setembre i 7 d'octubre de 2011, de 19.00 a 21.00 h

Curset dedicat a l'observació detallada de la morfologia de les plantes amb flors per interpretar els diferents òrgans i la seva variabilitat, familiaritzar-se amb la nomenclatura, conèixer els trets de les famílies més esteses i practicar la determinació d'espècies.

A càrrec de Jordi Badia i Florenci Vallès.

Lloc: laboratoris de l'Institut Guillem Catà, c/ Rosa Sensat 6-8 (la Font dels Capellans, Manresa)

Sortides

Dissabte, 15 d'octubre del 2011, de 8.15 a 20.00 h

La serra i el castell de Milany (Ripollès i Osona)

Les serres de Milany i de Santa Magdalena, cobertes de fagedes i altres boscos caducifolis, s'estenen entre les comarques del Ripollès i d'Osona. Al temps de tardor, quan el bosc s'acoloreix i surten els bolets, travessarem la serra de nord a sud, des de Vallfogona de Ripollès fins a Vidrà.

Dissabte, 5 de novembre del 2011, de 8.15 a 20.00 h

El coll Formic, el pla de la Calma i el castanyer de can Cuc (Osona i Vallès Oriental)

Una travessa per la part més occidental del Parc Natural del Montseny. Recorrerem l'altiplà de la Calma sortint des de coll Formic i baixarem fins al pantà de Vallforneres. A mig camí hem de trobar el castanyer de can Cuc, catalogat com l'arbre de Catalunya amb el tronc més gruixut.

Dissabte, 3 de desembre del 2011, de 8.15 a 20.00 h

De Llafranc a Tamariu (Baix Empordà [Costa Brava])

Aquest itinerari discorre per un petit tram rocallós de la Costa Brava que ha resistit miraculosament la febre urbanitzadora. S'hi intercalen abruptes penya-segats de roques principalment ígnies amb petites cales. La meitat del recorregut es farà per l'interior, on travessarem extenses pinedes i visitarem el dolmen de can Mina dels Torrents.

Dissabte, 21 de gener del 2012, de 8.15 a 20.00 h

El castell d'Olèrdola i les cales del Garraf (Garraf)

El Garraf, terra endins, és territori aspre dominat per màquies de llentiscle i margalló i brolles. Una de les seves millors talaies és el castell d'Olèrdola, que a la vegada és un dilatat jaciment arqueològic on destaquen les tombes antropomorfes. Ran de mar, entre Vilanova i Sitges, s'alternen penya-segats i cales, entre elles la platja de l'Home Mort.

Dissabte, 25 de febrer del 2012, de 8.15 a 21.00 h

Les Agulles de Montserrat i el torrent de Julenques (Anoia i Bages)

El relleu en forma d'agulles de roca arrodonides i aïllades, tan característic de la regió d'Agulles de Montserrat, és el patró mundial del tipus de relleu montserratí. A la tarda explorarem la vall del torrent de Julenques, un curs d'aigües cristal·lines on troba refugi el barb cua-roig.

Dissabte, 24 de març del 2012, de 7.15 a 21.00 h

Els Montsagres i lo Parot (Terra Alta i Baix Ebre)

Itinerari des de Prat de Comte fins a Paüls que ens permetrà conèixer la part més septentrional del Parc Natural dels Ports, una zona de relleu espectacular i flora molt diversa on hi ha una gran població de cabra salvatge. També visitarem lo Parot, una enorme olivera de prop d'Horta de Sant Joan que és considerada l'arbre més vell de Catalunya.

Dissabte, 28 d'abril del 2012, de 8.15 a 20.00 h

Sant Aniol d'Aguja (Garrotxa)

L'Alta Garrotxa és un territori trencat i poc habitat, allunyat de les grans rutes modernes de circulació. D'aquest relleu complex neix un paisatge ple de detalls, on tenen cabuda moltíssimes espècies. Buscarem l'endèmica *Polygala vayredae* al coll de Carrera, la seva localitat clàssica, i anirem fins a l'emblemàtic lloc de Sant Aniol d'Aguja.

Dissabte, 19 de maig del 2012, de 8.15 a 20.00 h

Natura i residus salins a la vall del Llobregat (Bages)

A la primavera, les valls de les rieres de la comarca de Bages són un garbuix de flors i de papallones. D'altra banda, els residus salins de la mineria potàssica del Bages són el problema ambiental puntual més gran a Catalunya i el més greu per la seva afectació a les aigües. Una ruta a peu per les valls de les rieres de Conangle i de Soldevila i per la roureda de la Malesa posarà el contrast entre els runams salins del Llobregat – el de Vilafruns acabat de restaurar, el gegantí del Cogulló i el de la Botjosa– i la natura més pròpia i propera.

Dissabte, 16 de juny del 2012, de 8.15 a 20.00 h

La serra de Catllaràs (Berguedà)

Visita a la mina de petroli de Riutort i excursió per l'obaga de la serra de Catllaràs, on esperem trobar la magnífica orquídia *Cypripedium calceolus*, una espècie protegida que manté aquí una de les seves escasses localitats catalanes.

Dissabte, 7 de juliol del 2011, de 7.15 a 21.00 h

Travessa del Port del Comte (Solsonès i Alt Urgell)

El massís del Port del Comte, entre la conca alta del Cardener i la del Segre, és una gran unitat dels Prepirineus. La seva natura calcària el fa eixut a dalt, on es formen bòfies, i generós en fonts a baix a les valls. La travessa des de l'estació d'esquí fins a Alinyà passant pel cim, el Pedró dels Quatre Batlles, mostrarà els diferents estatges de vegetació, l'extensió del rasos alpins i les mineralitzacions de bauxita i el plec espectacular d'Alinyà.

Lloc

Les sessions teòriques es faran a l'Institut Guillem Catà.

El punt de trobada des d'on s'iniciaran totes les sortides serà l'entrada principal de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa, que es troba a l'avinguda de les Bases de Manresa números 61-73.

Dies i horaris

Del 15 d'octubre del 2011 al 7 de juliol del 2012 (vegeu el calendari detallat més amunt).

L'hora de finalització de les sortides és aproximada.

Preu

El curs és gratuït, però cal pagar l'autobús de transport al preu de 13 € els socis de la ICHN i 17 € els qui no ho siguin. En algunes sortides hi pot haver despeses extraordinàries, com ara tiquets d'entrada a museus o guiatges addicionals, que aniran a càrrec de l'alumnat.

Organització

Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural, filial de l'IEC.

Altres

Inscripcions a l'adreça ichnbages@infonegoci.com, o bé al telèfon 933248582. Hi ha la possibilitat d'inscriure's només a sortides concretes seguint el mateix procediment. Qui vulgui assistir a qualsevol sortida, tant si està inscrit al curs com si no ho està, haurà d'inscriure-s'hi abans mitjançant un correu electrònic o una trucada telefònica. Per motius organitzatius, es demana que aquesta inscripció es faci com a mínim una setmana abans de cada excursió. L'admissió de participants en les sortides es farà seguint l'ordre d'inscripció.

Els assistents a les sortides que, per motius de proximitat, vulguin anar directament al lloc de destí sense passar pel punt de trobada de Manresa caldrà que es posin d'acord amb l'organització utilitzant el telèfon i l'adreça electrònica esmentats més amunt.

A les sortides cal portar calçat adequat, menjar i beguda.

Aquest curs té el reconeixement d'activitat de formació permanent per part del Departament d'Educació i computa com a mèrit per als docents.